

Vergaderjaar 1992-1993 Nr. 37

22 870 (R 1452)**Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Bolivia inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen; La Paz, 10 maart 1992****Nr. 1****BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 28 september 1992

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 9 oktober 1992. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 8 november 1992.

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 10 maart 1992 te La Paz tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Bolivia inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen (Trb. 1992, 81)².

Een toelichtende nota bij de Overeenkomst treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 9 oktober 1992 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

S-IZ

Overeenkomst inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Bolivia; La Paz, 10 maart 1992

TOELICHTENDE NOTA

Algemeen

Een overeenkomst inzake de bevordering en bescherming van investeringen heeft ten doel investeringen over en weer bescherming te bieden ter aanvulling van de bescherming op grond van de wetten en regelingen van de Overeenkomstsluitende Partijen en onder andere daarmee zulke investeringen te bevorderen.

Het overleg inzake de onderhavige op 10 maart 1992 te La Paz tot stand gekomen Overeenkomst (Trb. 1992, 81) heeft plaatsgevonden op initiatief van Bolivia. De via diplomatieke kanalen tot stand gekomen tekst van de Overeenkomst volgt, op enkele uitzonderingen na (zie de artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 1 en 9), geheel de door Nederland gehanteerde modeltekst. De Overeenkomst garandeert non-discriminatoire behandeling van investeringen en volledig vrije transfer van betalingen verband houdend met een investering. Er worden waarborgen gesteld met betrekking tot onteigening van een investering en eventuele geschillen kunnen aan neutrale internationale arbitrage worden onderworpen.

De economische situatie in Bolivia en de bilaterale economische betrekkingen

In de eerste helft van de jaren tachtig bevond de economie van Bolivia zich in een zeer slechte toestand. In die periode daalde het bruto nationaal produkt met 10%, de export met éénderde en de internationale betalingsverplichtingen werden niet nagekomen. In 1985 bereikte de inflatie een niveau van bijna 12000%. In 1985 ging men over tot een stringent aanpassingsbeleid, dat met ingang van 1987 tot duidelijke verbeteringen leidde. In 1987 daalde de inflatie tot 15% en groeide het bruto nationaal produkt met 2%.

In 1990 was er sprake van een lichte stijging van zowel de inflatie als van de groei van het BNP. Daarnaast verminderde de buitenlandse schuld aanzienlijk onder andere ten gevolge van een bilateraal akkoord met Argentinië (wederzijdse kwijtschelding van schulden) en een schuldconversieprogramma. Het BNP bestond in 1990 met name uit diensten (40%), landbouw (18%), industrie (13%) en mijnbouw (10%). Het handelsoverschot steeg in 1990 naar US\$ 75 miljoen (1989: US\$ 6 miljoen), hetgeen werd veroorzaakt door een enorme stijging van de export (waarvan aardgas: 25% en metalen: 40%). In 1988 werd een structureel herstelprogramma overeengekomen met het Internationale Monetair Fonds, voornamelijk gericht op het terugdringen van de inflatie en toename van de reële groei van het BNP. Hoewel niet alle doeleinden (inflatie) werden gehaald, was het IMF niet ontevreden over de resultaten. Bolivia kreeg in 1990 nieuwe kredieten van de Wereldbank, de Amerikaanse Ontwikkelingsbank, Spanje en Italië, evenals diverse schenkingen van de Verenigde Staten, Nederland en Japan. De huidige regering voert een economisch beleid, waarbij wordt gestreefd naar een vrije markt, een op export georiënteerde economie en diversificatie van de export. Er is een begin gemaakt met privatisering van staatsbedrijven.

De bilaterale handel tussen Nederland en Bolivia is zeer bescheiden met een export van f 11 miljoen naar Bolivia, waarvan chemische

produkten: f 4 miljoen en zuivelprodukten: f 3 miljoen. De import bedraagt f 15 miljoen (voornamelijk oliehoudende zaden).

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 geeft een omschrijving van diverse in de Overeenkomst voorkomende begrippen. De omschrijving van de term investeringen in artikel 1, letter (a) is niet limitatief. In afwijking van de Nederlandse modeltekst is in onderdeel (v) van deze omschrijving in de Engelse tekst de terminologie «win natural resources» vervangen door «exploit natural resources».

Artikel 2 omvat de intentie door een betere bescherming van de wederzijdse investeringen de economische samenwerking te bevorderen.

Artikel 3 behelst de in deze overeenkomsten gebruikelijke bepaling omtrent de behandeling die investeringen op het grondgebied van de andere Partij zullen krijgen. Eveneens gebruikelijk is dat voordelen die aan onderdanen van derde landen worden gegeven in het kader van een douane-unie, een economische unie of een vergelijkbare institutie, niet aan onderdanen van de Overeenkomstsluitende Partijen gegeven behoeven te worden.

Artikel 5 garandeert dat alle betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgemaakt in een convertibele valuta zonder onredelijke beperking of vertraging.

Artikel 6 omschrijft de voorwaarden die het onrechtmatig karakter ontnemen aan maatregelen die leiden tot onvrijwillig bezitsverlies van een investering. Er worden waarborgen gegeven voor de betaling en transfer van een rechtvaardige schadeloosstelling.

Artikel 7 bevat regels ten aanzien van het toekennen van schadevergoeding in geval van oorlog en dergelijke.

Artikel 8 bevat de erkenning van subrogatie met het oog op een uitkering wegens niet-commerciële schade uit hoofde van een investeringsverzekering op grond van de Wet herverzekering investeringen van 23 april 1969 (Stb. 1969, 268).

Artikel 9 regelt de arbitrageprocedure in geval van een geschil tussen een investeerder en het gastland, de zogenaamde «diagonale arbitrage». Zoals gebruikelijk voorziet de Overeenkomst (zesde lid van dit artikel) in een procedure bij het ICSID (Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) op grond van het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten (Washington, 18 maart 1965; Trb. 1966, 152, laatstelijk Trb. 1981, 191). Aangezien Bolivia nog geen partij is bij dat verdrag, is op voorstel van Bolivia ten opzichte van de Nederlandse modeltekst een aantal bepalingen toegevoegd (derde, vierde en vijfde lid) die voorzien in arbitrage op ad hoc-basis.

Artikel 10 bepaalt op welke investeringen de Overeenkomst van toepassing is. Hieronder vallen ook investeringen die gedaan zijn vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Overeenkomst.

Artikel 11. Zowel de Nederlandse Antillen als Aruba hebben te kennen gegeven medegelding te wensen van deze Overeenkomst. De regering van de Nederlandse Antillen beschouwt de investeringsbeschermingsovereenkomst binnen het kader van een algemeen regeringsbeleid gericht op een sterkere integratie van de Nederlandse Antillen in de regio, als een belangrijk instrument om grensoverschrijdende particuliere investeringen binnen de regio over en weer te stimuleren. De Arubaanse regering streeft naar diversificatie van de Arubaanse economie en ziet hierbij het aantrekken van buitenlands investeringen en het bevorderen van de handelsbetrekkingen van Aruba als belangrijke instrumenten. Het vastleggen van bindende normen inzake behandeling van investeringen in

een investeringsbeschermingsovereenkomst is één van de middelen ter verbetering van de concurrentiepositie van Aruba.

Artikel 13 voorziet in geschillenbeslechting tussen de overeenkomstsluitende partijen, ook wel «horizontale arbitrage» genoemd.

Artikel 14. De Overeenkomst heeft een looptijd van vijftien jaar, waarna zij telkens voor een periode van tien jaar stilzwijgend wordt verlengd behoudens opzegging. In het laatste geval zal een overgangsregeling van vijftien jaar gelden ten aanzien van vóór de beëindiging van de Overeenkomst gedane investeringen (derde lid).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. C. M. T. van Rooy

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

De Minister van Financiën,
W. Kok